

FORÇA

EREDEMOKRATIKE

Bul. Skenderbeu pn/bb 85360 Ulqin/Ulcinj Tel.: +382 030 401 760 info@forca.me

SKUPŠTINA CRNE GORE

SKUPŠTINA CRNE GORE
Predsjednik Ivan Brajović

PRIMLJENO:	10. 12	20 18	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/18-308		
VEZA:			
EPA:			
SKUPŠTINA:	Ulqin/Ulcinj, 10.12.2018		

Br.Nr. 650/18

Na osnovu člana 187 i 188 Poslovnika Skupštine Crne Gore, ministarki ekonomije , gospođi Dragici Sekulić, postavljam sledeće pitanje

POSLANIČKO PITANJE

Poštovana gospođo Sekulić,

Molim Vas da nam saopštite koji su rizici i mjere zaštite koja bi Vlada preuzela u slučaju da se stave u rad naftne bušotine u podmorju crnogorskog primorja, još tačnije ispred ulcinjske rivijere?

Obražloženje pitanja ću dati na samoj sjednici a očekujem i pisani odgovor.

S poštovanjem,

Genci Nimanbegu,
potpredsjednik Skupštine
poslanik koalicije „Shqiptarët të Vendosur / Albanci Odlučno”

Crna Gora
Ministarstvo ekonomije
Direktorat za energetiku

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	10. 1. 20 19	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	02-6142/18-30892	
VEZA:		
EPA:	81000	
SKRAĆENICA:	PRILOG:	

Adresa: Rimski trg 46
Podgorica Crna Gora
tel: +382 20 482 163
fax: +382 20 234 027
www.mek.gov.me

27. decembar 2018.
Broj: 970-440/2018-2

SKUPŠTINA CRNE GORE

n/r Ivanu Brajoviću, predsjedniku

Predmet: Odgovor na poslaničko pitanje poslanika Genci Nimanbegua

Poslanik i potpredsjednik Skupštine Crne Gore, Genci Nimanbegu, postavio je Ministarstvu ekonomije sljedeće

POSLANIČKO PITANJE:

"Molim Vas da nam saopštite koji su rizici i mjere zaštite koje bi Vlada preuzela u slučaju da se stave u rad naftne bušotine u podmorju crnogorskog primorja, još tačnije ispred ulcinjske rivijere?"

Na postavljeno poslaničko pitanje daje se sljedeći

ODGOVOR

Država Crna Gora je zaključila dva ugovora o koncesiji za proizvodnju ugljovodonika u podmorju Crne Gore: u septembru 2016.god. sa kompanijama Eni i Novatek, za 4 bloka u podmorju, ukupne površine 1228 km² i u martu 2017.god. sa kompanijom Energean, za 2 bloka u podmorju, ukupne površine 338 km².

Istraživanje i proizvodnja ugljovodonika predstavlja kontinuirani proces, koji obuhvata više faza. Iako se neke od faza preklapaju, u opštem podjela na faze izgleda ovako:

- Faza istraživanja, koja uključuje seizmička istraživanja i interpretacija dobijenih podataka; bušenje istražnih bušotina;
- Faza verifikacije ležišta koja se izvodi u slučaju pronalaska komercijalnih rezervi nafte i gasa;
- Faza proizvodnje ugljovodonika; i na kraju
- Faza prestanka proizvodnje i deinstalacije postrojenja.

Životni ciklus ovih operacija optimalno traje više od 40 godina, pri čemu svaka operacija u okviru Faza zahtijeva posebnu pripremu, izradu tehničke i druge prateće dokumentacije, kao i sprovođenje operacija u skladu sa tehničkom dokumentacijom i izdatim saglasnostima nadležnih organa.

Imajući u vidu prirodu same industrije, i vrijeme koje je neophodno da bi se pojedine faze započele i završile, u ovom trenutku ne možemo govoriti o konkretnim rizicima i mjerama zaštite u slučaju početka Faze proizvodnje ugljovodonika u podmorju Crne Gore, budući da je

navedena faza, u ovom trenutku, i dalje krajnje neizvjesna, jer je uslovljena pronalaskom komercijalnih rezervi nafte i gasa u podmorju Crne Gore. U slučaju otkrića komercijalnih rezervi ugljovodonika, Koncesionari su u obavezi da urade Plan razvoja, razrade i proizvodnje ugljovodonika iz konkretnog ležišta. U vrlo važnom dokumentu će biti do nivoa detalja analizirani svi aspekti proizvodnje uključujući i moguće rizike od akcidenta. Tek tada, na osnovu ovog dokumenta, će biti urađena i Procjena uticaja na životnu sredinu u kojoj će biti propisane sve adekvatne mjere zaštite, a koje su predmet Vašeg pitanja.

Radi Vaše informisanosti i informisanosti svih građana, u ovom momentu možemo govoriti o već preduzetim mjerama zaštite u slučaju seizmičkih istraživanja, koja su trenutno u toku a koja su dio Faze istraživanja, kao i o aktivnostima na pripremi dvije istražne bušotine, čije se bušenje očekuje početkom 2020. godine.

Vrijedno je ponoviti da je država Crna Gora izradila Stratešku procjenu uticaja na životnu sredinu za sveobuhvatan Program istraživanja i proizvodnje ugljovodonika u podmorju Crne Gore, kojom su definisani strogi parametri zaštite životne sredine a kojih moraju da se pridržavaju koncesionari prilikom izrada projekata za sve faze ove industrije i kod izrade pratećih procjena uticaja na životnu sredinu, a koji je dostupan cjelokupnoj javnosti.

Priroda seizmičkih istraživanja, koja su u toku, je takva da tokom ovih istraživanja ne može doći do velikih incidentnih situacija po životnu sredinu. U cilju sprovođenja mjera zaštite, a kako je to propisano usvojenom Procjenom uticaja na životnu sredinu za predmetni Projekat 3D seizmičkih istraživanja, neke od mjera koje su sprovedene i koje se sprovode, su :

- Istraživanje (monitoring) morskih sisara i kornjača u cilju sakupljanja podataka o pojavljivanju, distribuciji i gustini morskih sisara i kornjača u okviru površine na kojoj se vrše seizmička istraživanja. Ista vrsta istraživanja (monitoring) će se ponovo izvršiti i tokom septembra 2019. godine, kako bi se uporedilo stanje prije i posle izvršenih seizmičkih istraživanja.
- Prije početka seizmičkih istraživanja vršena su mjerenja dnevnog ulova ribe u lukama Bara, Ulcinja i Budve, koja će se takođe vršiti i nakon vršenja seizmičkih istraživanja, u cilju upoređivanja podataka o stanju ribljeg fonda.
- Definisana je proširena sigurnosna zona oko plovila koje vrši istraživanje sa 500 na 700 metara, a tokom vršenja istraživanja na brodu se sprovodi postupak "sporog starta" koji predstavlja postepno jačanje signala akustičnih talasa čime se daje vremena životinjskom svijetu, kroz ovu vrstu upozorenja, da se na vrijeme ukloni iz zone snimanja. U slučaju pojave sisara u okviru zaštitne zone, seizmički brod je dužan da prestane sa radom.
- Tokom vršenja seizmičkih istraživanja na brodu se nalazi šest posmatrača, čiji je zadatak da kontinuirano prate kretanje morskih sisara i vodozemaca, od kojih su određeni oprateri opreme za pasivni akustički monitoring;
- Takođe, budući da su vršenjem seizmičkih istraživanja u jednom dijelu podmorja ograničene ribarske aktivnosti, koncesionari su isplatili kompenzaciju ribarima za ono vrijeme za koje isti nijesu u stanju da izvode ribarske aktivnosti, u iznosu od cca 320.000 EUR.

Koncesionari Eni i Novatek planiraju da početkom 2020. godine otpočnu bušenje dvije istražne bušotine, dubine 6.500 m i 1.500 metara. Operator je dužan da pripremi i dostavi na davanje saglasnosti plan i program bušenja bušotina, u kojem se detaljno moraju predvidjeti svi aspekti

koji se tiču bušenja bušotine, uključujući i rizike i mjere za ublažavanje rizika u pogledu sigurnosti i načina izvođenja operacija bušenja. Kao preduslov za bušenje bušotina, koncesionari su dužni da izrade procjenu uticaja na životnu sredinu na odobreni Plan i program bušenja, koja će dati odgovore na rizike bušenja bušotine po životnu sredinu, kao i koje se mjere zaštite trebaju preduzeti u tom pogledu. Izrada Plana i programa bušenja je već otpočela.

Kada je u pitanju sigurnost operacija sa ugljovodonicima, na nivou Evropske unije je donijeta Direktiva o sigurnosti operacija sa ugljovodonicima u podmorju, koja je objedinila najbolje evropske prakse po pitanju sigurnosti operacija sa ugljovodonicima, prevashodno iskustva iz Sjevernog mora, tj iskustva Ujedinjenog Kraljevstva i zemalja Skandinavije. Vlada je već pripremila nact zakona kojim se vrši implementacija ove Direktive, a koji će se uskoro naći u skupštinskoj proceduri. Shodno Direktivi, odnosno Zakonu, operatori su dužni da identifikuju, izrade i impementiraju niz mjera, odnosno planova po pitanju procjene rizika i mjera za otklanjanje rizika od velikih nesreća tokom izvođenja operacija bušenja, a sve u cilju kako bi se rizici sveli na najmanju moguću mjeru, odnosno operacije izvele na siguran način po lica, imovinu i životnu sredinu.

S poštovanjem,

MINISTARKA

Dragica Sekulić